

Vabariigi Valitsuse määruse „Aegviidu valla ja Anija valla haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse määruse „Aegviidu valla ja Anija valla haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärgiks on Eesti haldusterritoriaalse korralduse muutmise uue haldusüksuse moodustamisel kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi ka *omavalitsus*) volikogude algatusel. Eelnõu toetub omavalitsuste initsiatiivile algatada omaalgatuslikult omavalitsuste ühinemine moodustamaks tugevam, võimekam ja jätkusuutlikum omavalitsusüksus.

Eestis on hetkel 15 maakonda ning 213 omavalitsust, mis jagunevad 183 vallaks ja 30 linnaks. Eelnõuga muudetakse haldusterritoriaalset korraldust Harju maakonnas¹ kahe omavalitsusüksuse ühinemise teel moodustub uus omavalitsusüksus nimega Anija vald. Hetkel kuulub Harju maakonda kuus linna ja 17 valda. Käesoleva muudatusega väheneb Harju maakonna valdade arv ühe omavalitsuse võrra. Kuivõrd Vabariigi Valitsus otsustas 21.07.2016 määrusega nr 82 juba Harju maakonda kuuluvate Kernu valla, Nissi valla, Saue linna ja Saue valla ühinemise, millega moodustub 2017.a kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise Saue vald, siis realselt jääb pärast Harju maakonna haldusterritoriaalse korralduse muudatuste jõustumist Harju maakonda viis linna ja neliteist valda. Lisaks käesolevale eelnõule on Vabariigi Valitsuse istungi päevakorda esitatud ka Narva-Jõesuu linna ja Türi valla moodustamise eelnõud, millega Ida-Viru, Rapla ja Järva maakondade valdade arv langeb kõigis ühe omavalitsuse võrra. Omavalitsuste koguarv Eestis väheneb kavandatavate muudatuste tulemusena nelja omavalitsuse võrra 209-le, kokku 179 valda ja 30 linna^{2,3}.

Ühinevad omavalitsused on⁴:

- 1) Aegviidu vald (pindala 11,97 km² ja rahvaarv 711),
- 2) Anija vald (pindala 520,94 km² ja rahvaarv 5637).

Eelnõuga rahldatakse sisuliselt Aegviidu valla ja Anija valla esitatud taotlused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks ning moodustatakse nimetatud valdade ühinemise teel uus haldusüksus nimega Anija vald (kogupindala 532,91 km², rahvaarv 6348⁵).

¹ 01.12.2016 rahvastikuregistri andmete seisuga.

² Arvestades vaid Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2016 istungi päevakorda esitatud ühinemisi. Vabariigi Valitsuse 21.07.2016 määruste nr 82 ja 83 jõustumisel väheneb omavalitsuste koguarv Eestis kuue omavalitsuse võrra 207-le, kokku 179 valda ja 28 linna. Vt: <https://www.riigiteataja.ee/akt/123072016001> ja <https://www.riigiteataja.ee/akt/123072016002>. Seega nimetatud määruste ja valitsusele esitatud eelnõude kohaselt väheneb omavalitsuste koguarv 203-le, kokku 175 valda ja 28 linna.

³ Kuna taotletud haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustub 15. oktoobri 2017 toimuva korraliste kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste käigus koos teiste haldusreformi käigus läbiviidatavate ühinemistega, siis muutub omavalitsuste koguarv ning valdade ja linnade arv veelgi.

⁴ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.12.2016 seisuga.

⁵ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.12.2016 seisuga, ühinemise hetkeks on muutunud.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalarengu õigusnõunik Olivia Taluste (e-post olivia.taluste@rahandusministeerium.ee; tel 611 3092), seletuskirja koostamises osalesid ka regionaalhalduse osakonna nõunikud Kaie Küngas (e-post kaie.kyngas@rahandusministeerium.ee; tel 611 3080) ja Ave Viks (e-post ave.viks@rahandusministeerium.ee; tel 611 3079).

Eelnõu õiguslikku kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Heili Jaamu (e-post heili.jaamu@fin.ee; tel 611 3645). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee; tel 611 3638).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtete 2016-2019. aasta 8. peatüki eesmärgiga „Kohalike omavalitsuste otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel viime ellu haldusreformi“.

Samuti on eelnõu suunatud haldusreformi seaduse § 1 lõikes 2 sätestatud haldusreformi eesmärgi ja § 3 täitmisele, kuna ühinemise tulemusena moodustatakse omavalitsus, kes vastab haldusreformi seaduses sätestatud omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile (omavalitsuses elab üle 5000 elaniku).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ kehtivat redaktsiooni, avaldamismärkega RT I, 29.08.2014, 16, Harju maakonda käsitlevas osas.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist, millega muudetakse haldusterritoriaalset korraldust, määratakse uuele haldusüksusele nimi ja piirid ning korraldatakse piiride kandmine riigi maakatastri kaardile. Eelnõuga muudetakse ka Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“. Eelnõus sätestatakse haldusterritoriaalse korralduse muutmise jõustumise aeg.

Ülevaade ühinemismenetlusest ja läbirääkimistest

Aegviidu ja Anija valla ühinemise algatas Aegviidu vald. Aegviidu Vallavolikogu 20. jaanuari 2016 otsusega nr 6 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine“ tegi Aegviidu Vallavolikogu ettepaneku algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise eesmärgiga moodustada kahe omavalitsusüksuse põhjal uus haldusüksus. Anija Vallavolikogu 18.02.2016 otsusega nr 206 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisega nõustumine“ nõustuti ettepanekuga algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise.

Lähtudes läbirääkimiste ja menetlustoimingute tulemustest võtsid Aegviidu ja Anija vallavolikogud 10. novembril 2016 vastu otsused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgil moodustada Aegviidu ja Anija valdade ühinemisel uus haldusüksus Anija vald.

Omavalitsused toovad ühinemislepingu seletuskirjas välja, et Anija ja Aegviidu valla ühinemisläbirääkimiste käigus on omavalitsuste esindajad seadnud ühiseks eesmärgiks loodava valla jätkusuutliku arengu ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamise. Ühinemisega ühendatakse mõlema valla arengupotentsiaal ja tugevused, et anda tuge piirkonna tasakaalustatud arengusse. Ühinemine võimaldab parandada loodava valla elanike elukvaliteeti, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri.

Ühinemise käigus soovitakse moodustada jätkusuutlik tugev vald, mida iseloomustab toimiv mitmekesine haldus- ja teenuskeskuste võrgustik, turvaline elukeskkond, kus on olemas konkurentsivõimelised vaba-aja veetmise võimalused ning head transpordiühendused, mis vastavad inimeste liikumis- ja tööhõive vajadustele.

Sel viisil halduskorralduse muutumine aitab kaasa Anija ja Aegviidu valla tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tugevdab ühinevate omavalitsuste edaspidiseid positsioone võimalike riigi poolt läbi viidavate halduskorralduslike ümberkorralduste korral.

Analüüsinud läbirääkimiste käigus valdade hetkeolukorda, arengutrende, ühinemise võimalikke positiivseid ning negatiivseid mõjusid, jõuti järgmistele järeldustele:

1. Anija ja Aegviidu valdade ühinemiseks on täidetud järgmised eeldused:
 - valdadel on ühine väljakujunenud majandusruum ja omavahel seotud infrastruktuur, mida juba täna kodanikud kasutatavad olenemata elukohast;
 - ühinevate valdade vahel on toimiv koostöö.
2. Olemasolev haldusterritoriaalne korraldus seab järgmised piirangud:
 - Aegviidu valla piiratud finantsid ei võimalda palgata kõiki vajalikke spetsialiste ega kasutada kõiki olemasolevaid arenguvõimalusi ja suuremate projektide omafinantseeringute katmist;
 - vallad osutavad vastastikku teenuseid, mis toob kaasa tarbetu omavahelise arvlemise.
3. Ühinemine loob eeldused järgmiste positiivsete muudatuste saavutamiseks:
 - valla pakutavate avalike teenuste kvaliteedi parandamine;
 - valla pakutavate teenuste sügavam spetsialiseerumine;
 - eelarveliste vahendite tõhusam kasutamine;
 - valla haldussuutlikkuse, finantssuutlikkuse ja konkurentsivõime kasv;
 - valla haridussüsteemi jätkusuutlikkus;
 - valla külaliikumise elavnemine ja toetamine;
 - valla strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamine.
4. Ühinemise tulemusena võivad kaasned järgmised negatiivsed muudatused:
 - avalike teenuste kättesaadavuse halvenemine kaugemates piirkondades;
 - valla mõnede osade ebaproportsionaalne esindatus volikogus;

Leiti, et nimetatud ohtude ärahoidmiseks tuleb säilitada valla teenustekeskus Aegviidus.

Valla keskuse asukoht on Kehra linnas Kreutzwaldi tn 6 ja piirkondlik teenuskeskus sotsiaalvaldkonna, registri-, ehitus-, maa ja keskkonnatoimingute teostamiseks moodustatakse Aegviidus asukohaga Kase 10.

Haridusvaldkonnas on kokku lepitud koolivõrgu säilitamine ja arendamine (Kehra Gümnaasium ja põhikoolid Aegviidus ning Alaveres) ning alusharidusasutuste säilitamine ja

arendamine (ühinemisel säilitatakse senised lasteaiad Aegviidus, Alaveres ning 2 Kehra linnas). Eesmärgiks on võetud ühtlustada haridusasutuste töötajate töötasu põhimõtted ja pakkuda tugispetsialistide teenuseid lastele võimalikult kodu lähedal. Ühinevad omavalitsused peavad oluliseks ka noorte ja vabaihenduste suuremat kaasamist pakkumaks õpilastele paremaid ja mitmekesisemaid arenguvõimalusi. Eesmärgiks on võetud koondada noortekeskuste tegevus ühtse juhtimise alla.

Sotsiaalteenuste- ja toetuste ning makstavate hüvitiste valdkonnas on muuhulgas kokkulepitud, et teenused ja toetused kehtestatakse kogu vallas ühesugustel alustel ja määrades.

Tervishoiuteenuse osutamise valdkonnas toetatakse kompleksse tervisekeskuse väljaarendamist ning perearstiteenuse osutamist vähemalt seniste nimistutega keskustes, kus oleks tagatud kvaliteetsed meditsiini- ja tugiteenused.

Anija ja Aegviidu vald on võtnud eesmärgiks jätkata kultuuri-, spordi- ja külaelu toetamist loomaks tugevat ja turvalist kogukonda. Jätkatakse seniste rahvamajade ja raamatukogude toetamist ja töös hoidmist.

Teede hooldamise teostamisel säilitatakse senised põhimõtted ja kvaliteedinõuded arvestades piirkondlike eripärasid. Oluliseks peetakse võtta munitsipaalomandisse kuuluvates hoonetes ning vee- ja soojatootmise ettevõtetes kasutusele tehnilised lahendused energiasäästu suurendamiseks. Kavas on järk-järgult uuendada olemasolevat tänavavalgustust.

Ühinemisläbirääkimiste käigus avalikustati ühinemislepingu projekt ajavahemikul 19. septembrist kuni 9. oktoobrini 2016 ühinevate omavalitsuste veebilehtedel. Samuti korraldati ühinemislepingu tutvustamiseks rahvakoosolek. Ühinemislepingule esitatud ettepanekute ja vastuväidetega osaliselt arvestati ning tulemused on kantud ühinemislepingule lisatud õiendisse.

Samuti viidi ühinevate omavalitsuste haldusterritooriumitel perioodil 10-16. oktoobrini 2016 elektrooniliselt ja küsitluspunktides haldusterritoriaalse muutmise kohta elanike arvamuse väljaselgitamiseks läbi Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõike 8 ja § 9 lõike 6 punkti 3 kohane elanike küsitlus.

Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused

	Hääleõiguslike elanike arv	Vastanuid	Osaluse %	JAH	%	EI	%
Aegviidu	621	72	11,6	49	68,1	23	31,9
Anija	4659	216	4,6	167	67,9	24	11,1

Allikas: Aegviidu ja Anija valla volikogude otsused elanike küsitluste tulemuste kinnitamiseks.

Aegviidu vald esitas Harju maavanemale 17. novembriks 2016 ja Anija vald 22. novembriks 2016 taotlused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks koos Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9 lõike 9 kohaste dokumentidega. Harju maavanem edastas 15. detsembri 2016 kirjaga nr 1-71678 taotlused ja oma seisukoha koos maavanemale esitatud ühinemisdokumentatsiooniga Rahandusministeeriumile. Maavanem toetab nimetatud omavalitsuste ühinemist, tuues välja, et ühinemislepingust nähtuvad ühinemise eesmärgid ning ühinemise korraldus ja tingimused on põhjendatud. Samuti on asjakohased

ühinemislepingu seletuskirjast ja muudest lisadest ilmnevad argumendid haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendatuse, territooriumi suuruse ja alaliste elanike arvu kohta.

Rahandusministeerium on omavalitsusüksuste esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlused koos lisadega läbi vaadanud ning toetab taotluses esitatud omavalitsuste haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seotud piiride muutmist. Esitatud dokumendid on kooskõlas kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuetega.

Vabariigi Valitsuse nõustamiseks haldusreformi seaduse § 5 lõike 4 alusel moodustatud Põhja-Eesti piirkondlik komisjon arutas esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmisega seonduvat 19. detsembri 2016 koosolekul ja leidis, et Anija ja Aegviidu ühinemine on kooskõlas haldusreformi eesmärkide ja elanike arvu miinimumsuuruse kriteeriumiga.

Kuuludes Tallinna lähivööndisse on Tallinnal märgatav ja oluline mõju piirkonna elanike mobiilsusnäitajatele ning elu- ja majanduskeskkonnale, kuid see on mõnevõrra nõrgem kui Tallinnaga vahetult külgnevatel omavalitsustel. Transpordivõrgustik (maantee- ja raudteeühendused) ning asustumuster loovad eeldused territoriaalselt tervikliku omavalitsuse tekkeks keskusega Kehras.

Eelnõu § 1 lõikega 1 muudetakse haldusterritoriaalset korraldust selliselt, et Aegviidu valla ja Anija valla ühinemise teel moodustatakse uus kohaliku omavalitsuse üksus – Anija vald.

Nimetatud valdade volikogud otsustasid 10. novembril 2016 tehtud otsustega (Aegviidu Vallavolikogu 10.11.2016 otsus nr 29 ja Anija Vallavolikogu 10.11.2016 otsus nr 278) taotleda haldusterritoriaalse korralduse muudatust ning kinnitasid ühinemislepingu. Ühinemislepingus on sätestatud, et uus kohalik omavalitsus on avalik-õiguslik juriidiline isik nimega Anija, mis on ka moodustuva valla keskuseks. Ühinemislepingu punkti 4.4.1 moodustatakse valla elanike paremaks teenindamiseks piirkondlik teenuskeskus Aegviidus sotsiaal- ja registriteenuste ning muude avalike teenuste osutamiseks.

Ühinevate omavalitsuste ühinemisdokumendid koos ühinemislepinguga on kättesaadavad järgmistelt linkidelt:

1. Aegviidu valla osas

<http://delta.andmevara.ee/harju/dokument/813185>.

2. Anija valla osas

<http://delta.andmevara.ee/harju/dokument/815249>.

Eelnõu § 1 lõikega 2 määratakse uue moodustuva haldusüksuse nimeks „Anija vald“.

Kohanimenõukogu toetas 20. detsembri 2016 koosolekul ühinevate omavalitsuste nimena Anija valda, märkides, et ühinenud valla nimi Anija on sobiv nimi: tuntud ajalooline nimi, pikaajaline vallanimi, pärinedes mõisavalla nimest. Nime sobivuse kohta saadi eelnevalt jaatav seisukoht kohanimenõukogu vallanimede rakkerühmalt. Lõplik valik mitme ajaloolise nime vahel tehti rahvahääletusel.

Eelnõu §-ga 2 määratakse uue haldusüksuse piir ning seatakse Maa-ametile ülesandeks korraldada uute piiride kandmine riigi maakatastri kaardile.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ ja jäetakse Harju maakonna valdade loetelust välja sõna „Aegviidu“.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse eelnõu määrusena ja selle §-de 1 ja 3 jõustumise tähtpäev. Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikele 1 jõustub Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid §-d 1 ja 3, mille järgi moodustatakse Aegviidu valla ja Anija valla ühinemisel Anija vald ja sellest tulenevalt muudetakse haldusüksuste nimistut, jõustuvad Anija Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõu määrusena vastuvõtmine omab sotsiaalset mõju, samuti positiivset mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

Tulenevalt ajaloolisest seotusest on piirkonna elanikud olnud läbi lähiajaloo sotsiaalselt ja majanduslikult seotud. Toimib tööranne, kasutatakse omavalitsuste teenuseid ning suheldakse nii organisatsioonide kui eraisikute tasandil.

Alljärgnevalt on selgitatud ühinemise mõjusid Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 nimetatud asjaolude ja mõjude lõikes.⁶

Ajalooline põhjendatus

Ajalooliselt jagunevad piirkonna omavalitsused peamiselt kahe kihelkonna vahel – Ambla Kihelkond (Aegviidu) ja Harju-Jaani Kihelkond (Kehra). Aegviidu vald on kuni omavalitsusstaatuseni eksisteerinud valdavalt (suvi)aleviku ja alevina, praeguse Anija valla alad on kuulunud peamiselt Anija ajaloolise mõisavalla koosseisu, tänastes piirides moodustus vald 2002.a. peale seda, kui vallaga ühines Kehra linn.

Mõju elanike elutingimustele

Ühinemine on eeldatavasti positiivse mõjuga elanike elutingimustele – ühinemispiirkond on kooskõlas piirkonna elanike peamiste liikumissuundadega, ühinemislepinguga on ettenähtud oluliste omavalitsuslike avalike teenuse osutamine senises mahus – omavalitsuse keskus Kehras, teeninduskeskus Aegviidus, haridusvõrgu säilitamine. Ühinemine võimaldab omavalitsuslike avalikke teenuseid ühinemispiirkonnas pakkuda ühtlastel alustel ja eeldatavasti parema kvaliteediga (ametnike spetsialiseerumine), ühinemistoetusest kavandatavad investeeringud on otseselt suunatud elanike elutingimuste parandamisele (haridus, vaba aja veetmine, avalik taristu).

Elanike ühtekuuluvustunne

Ühinevate omavalitsuste elanike identiteet ei ole eeldatavasti seotud peamiselt elukohajärgse omavalitsusüksusega, pigem on identiteedikandjaks omavalitsusest väiksem asustusüksus/asum või määratletakse oma paikkondlikku identiteeti veelgi laiemalt

⁶ Põhja-Eesti piirkondliku komisjoni eksperthinnang.

(Harjumaa, Eesti). Asustusüksuste struktuuris (sh linnalised asumid Kehra ja Aegviidu) ühinemisega olulisi muudatusi ei kaasne (va teatud formaalsed muudatused aadressandmetes ja registrites). Sellest asjaolust ning elanike üldisest aktiivsusest ühinemisküsitluses võib järeldada, et ühinemisega ei kaasne olulist mõju elanike ühtekuuluvustundele, senised sidusprotsessid jätkuvad ning ühineval omavalitsusel on täiendavad võimalused piirkonna ühtset identiteeti rõhutada ja arendada.

Mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile

Haldusreformi ekspertkomisjoni liikmete koostatud analüüsid ja käesolevas ekspertarvamuses käsitletud analüüsid näitavad, et reformi eesmärkidega kooskõlas on omavalitsused, mis suudavad tagada kvaliteetsed ja piisavalt laia profiiliga teenused, on vähemalt 5000 elanikuga. Elanikele omavalitsuse igapäevaste administratiivsete teenuste kättesaadavus tagatakse nende osutamiste tänastes asukohtades (keskus Kehras ja teenuskeskust Aegviidus).

Mõju haldussuutlikkusele

Siin tuleb hinnata ennekõike omavalitsuse administratiivset võimekust, mitte niivõrd elanikele osutatavaid igapäevateenuseid. Tallinna Ülikoolis koostatud analüüsid näitavad, et enam kui 5000 elanikuga valdades tekib enam kui kaks korda laiem administratsiooni kompetentside profiil kui väikeses valdades. Samuti kasvab oluliselt ametnike spetsialiseerumise võimalus (üle 5000 elanikuga omavalitsustes on enam kui 50% ametnikest spetsialiseeritud ühele kompetentsivaldkonnale), samas kui väikesemates valdades (kuni 5000 elanikku) katavad enam kui 50% teenistujatest 2-5 kompetentsivaldkonda. Sellised ühinemiste potentsiaalsed efektid võimaldavad piirkondliku arengupotentsiaali sihiteadlikku arendamist ja muuta elanikele kättesaadavaks kohalikud kvaliteetteenused.

Tabel 1. Kohaliku omavalitsuse teenistujate arv erinevates omavalitsuste suurusgruppides.

		valdade arv	keskmine elanike arv vallas	ametnike arv			mediaan keskmine ametnike arv valla kohta	mediaan keskmine elanike arv ametniku kohta
				min	max	kokku		
Elanike arv	kuni 2000	107	1192,00	11	14	650	6,00	184,29
	2000-5000	53	2899,00	6	18	533	9,00	309,5
	üle 5000	23	7242,00	6	42	491	22,00	452,50
Kokku		183	1639,00	1674			7,00	246,92

Allikas: Helle Kauts (2016) Eesti kohalike omavalitsuste ametnikkonna profiili analüüs. Magistritöö, Tallinna Ülikool. Juhendaja: Kersten Kattai.

Tabel 2. Kohalike omavalitsuse teenistujate poolt täidetavate kompetentsivaldkondade arv erinevates omavalitsuste suurusgruppides

		Kohaliku omavalitsuse täidetavate kompetentsivaldkonnad									
		6-10		11-15		16-20		21-25		26-32	
		valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%	valdade arv	%
Elanike arv	kuni 2000	9	31,0%	14	48,3%	5	17,2%	1	3,4%	0	0,0%
	2000-5000	1	6,3%	7	43,8%	6	37,5%	2	12,5%	0	0,0%
	üle 5000	0	0,0%	0	0,0%	1	25,0%	2	50,0%	1	25,0%
Kokku		10		21		12		5		1	

Allikas: Helle Kauts (2016) Eesti kohalike omavalitsuste ametnikkonna profiili analüüs. Magistritöö, Tallinna Ülikool. Juhendaja: Kersten Kattai.

Ühinemiskiirkonna profiilist tulenevalt on mõju haldussuutlikkusele positiivne, üle 5000 elanikuga omavalitsustele omasest ametnikkonna profiilist tulenevad näitajad ning sellest tulenevad spetsialiseerumisvõimalused laienevad ühinemiskiirkonnale.

Mõju demograafilisele situatsioonile

Ühinevad omavalitsused on stabiilse rahvaarvuga. Kuuludes vastavalt kuuendasse (Anija) ja viiendasse (Aegviidu) klastrisse⁷. Kuuenda klasteri rahvaarvu struktuur on Eesti keskmisest pisut parem ja rahvastik ka keskmisest veidi noorem. Niihästi loomulik kui ka rändeiive on praktiliselt nullseisus, rahvaarvu muutus kuni 2030. aastani on minimaalne, piirdudes kokku 3–4%lise vähenemisega. Viienda klasteri rahvastikunäitajad on negatiivsemad - rahvaarvu vähenemine (15 aasta jooksul üle viiendiku) toimub peamiselt negatiivse loomuliku iibe tagajärjel. Arvestades ühinevate omavalitsuse elanike arvu proportsioone mõjub ühinemine omavalitsuste demograafilistele näitajatele positiivselt, tõusnud arendusvõimekus võimaldab eeldatavasti demograafilist situatsiooni ühinenud omavalitsuste siseselt ühtlustada.

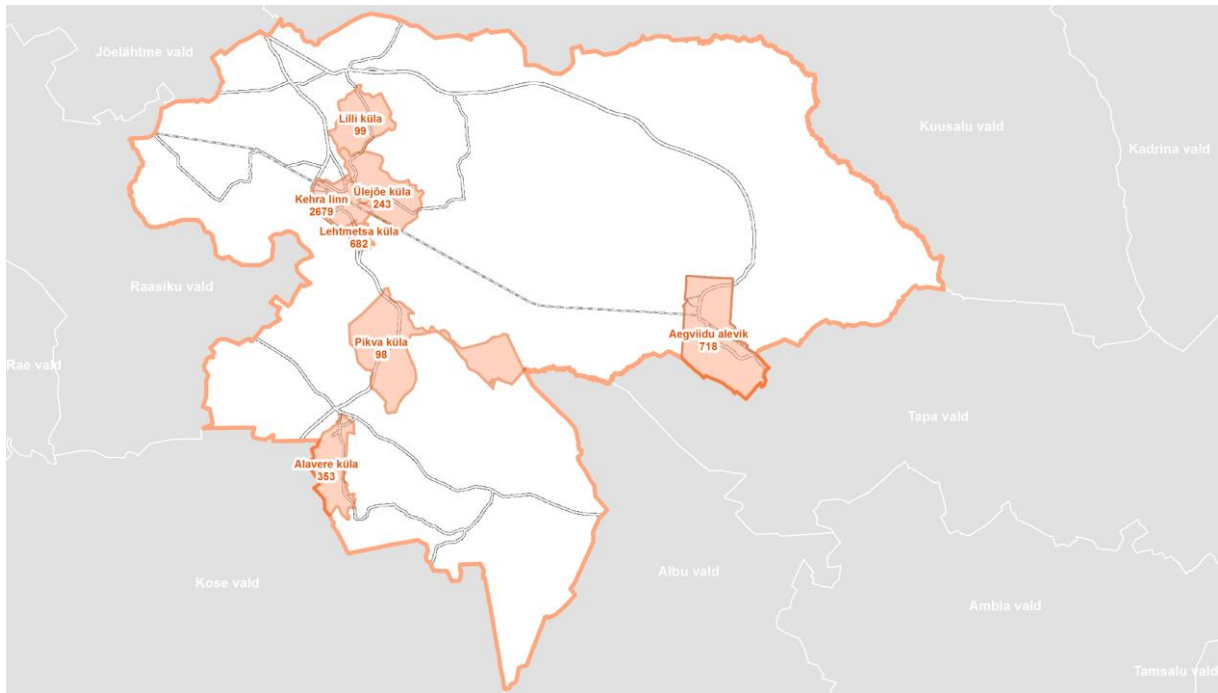
Mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele

Piirkonda iseloomustavad head ning piirkonna rändevajadusi rahuldavad maantee- ja raudtee ühendused nii Tallinnaga kui moodustatava omavalitsuse peamiste asustuspiirkondade vahel. Piirkonna põhikeskustest, Kehrast ja Aegviidust on ca 20 rongiühendust Tallinna suunal ja omavahel (Tallinn-Aegviidu, Tallinn-Tartu, Tallinn-Narva ja Tallinn-Rakvere liinid), vallasisesed bussiühendused ei ole niivõrd tihedad (ca 3 väljumist Kehra-Alevere-Kose maakonnaliinil ning ca 2 väljumist Tallinn-Koeru kommertsliinil).

Ühinemislepinguga on vallad eesmärgiks seadnud korraldada ühistranspordisüsteem nii, et see vastab inimeste liikumise ja tööhõive vajadustele, on toimiv ja tõhus ning integreerib erinevad transpordiliigid.

Joonis 1. Anija ja Aegviidu asutus ja transport

⁷ Tammur, A., Tiit, E.M. (2015) Rahvastikuprognosis kohaliku omavalitsusüksuste rühmades. Klasteranalüüs.

Mõju ettevõtluskeskkonnale

Omavalitsuse ühinemise läbi saavutatav ettevõtluskeskkonna kujundamise võimekuse ja arendusvõimekuse kasv loob eeldused ettevõtluskeskkonna strateegiliseks arendamiseks. Siiski jääb Tallinna linn ettevõtluskeskkonna arengumootoriks ning ühineva valla võimalus on ennast selles positsioneerida ja oma vastav strateegia kujundada. Selleks jääb jätkuv vajadus omavalitsuste koostöök (nt MAK, LEADER ja muud ettevõtlusarenduse koostöö võimalused).

Mõju hariduslikule olukorrale

Praxise koolivõrgu analüüs⁸ (2014) näeb ette koolivõrgu optimeerimist Anija valla osas (tegutseva 76-õpilasega Alavere põhikooli reorganiseerimise osas). Samas on ühinemisleping kirjeldanud kõigi kolme tegutseva kooli töö jätkamise ühinemislepingu kehtivuse ajal. Samuti nähakse lepingu tasandil ette haridusvaldkonna töötasude ühtlustamine, ühinemisläbirääkimiste käigus tähtsustati koostöö vajadust kõigi vallas toimivate haridusasutuste vahel. Seetõttu on otseselt negatiivsed mõjud (kooli- või kooliastmete sulgemine) hariduslikule olukorrale ühinemislepingu kehtivusajal ebatõenäolised.

Omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimine

Ühtse teenusepiirkonnana toimimise tagamiseks on ette nähtud omavalitsusüksuse keskuse asukoht Kehras ning teenuskeskus Aegviidus (osutatakse sotsiaal- ja registriteenuseid ning vajadusel muid avalikke teenuseid).

Joonis 2. Anija ja Aegviidu toimepiirkond

⁸ Praxis (2014) Eesti põhikooli- ja gümnaasiumivõrgu analüüs aastaks 2020.

ühinemistoetust kahekordses määras (100 eurot elaniku kohta) ühinemistoetust. Ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel 2017. aasta 1. jaanuari seisuga. Ühinemistoetust arvutatakse iga ühinenud omavalitsüksuse kohta eraldi ning see ei või olla väiksem kui 300 000 eurot ja suurem kui 800 000 eurot iga ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta.

Rahvastikuregistri andmetel elab 1. detsembri 2016. a seisuga Aegviidu vallas 711 inimest, Anija vallas 5637 inimest. Anija valla moodustumisel on riigieelarvest eraldatava ühinemistoetuse summaks ca 863 700 eurot⁹.

Ühinemistoetus eraldatakse arvestades haldusreformi seaduse § 22 kehtestatud ühinemistoetuse maksmise korda. Ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemistoetuse suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

Valla- või linnavalitsus peab ühinemistoetuse saamiseks esitama ühe kuu jooksul pärast ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist Rahandusministeeriumile ühinemistoetuse eraldamise taotluse, milles selgitab ühinemistoetuse kasutamise vastavust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikele 2.

6. Määruse jõustumine

Eelnõu on kavandatud jõustuma Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, välja arvatud eelnõu §-d 1 ja 3. Nimetatud sätted jõustuvad kohaliku omavalitsuse volikogus valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Eelnõu jõustumise tähtajad on sätestatud Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikes 1.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei saadeta eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastusringile, kuna see ei puuduta otseselt teiste ministeeriumite valitsemisala. Samuti ei saadeta seda kooskõlastamiseks üleriigilistele kohaliku omavalitsuse üksuste liitudele, kuna tegemist on omavalitsuste omaalgatusliku ühinemise otsustamisega, mille puhul ei ole vajadust teiste ühinemisega mitteseotud omavalitsuste arvamust küsida.

⁹ Kuiigi ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.01.2017 seisuga, võib eeldada, et ühinemistoetuse maht ei muutu, sest alla 3000 elanikuga omavalitsustele eraldatakse toetust miinimummääras ning üle 5000 elanikuga omavalitsustele maksimummääras.